Ե. 6504 1891 ՕԳՈՍՏՈՍ 2 ՇՈՒՄԱՆ 32 ԻՆՃԻ ՍԷՆԼ ԱԼԱՅ. ՕԳՈՍՏՈՍ 14 ՇՈՒՄԱՆ Ե. 6504

10 ԲԱՐԱ

Պանծալուն Էջիֆեան

10 ԲԱՐԱ

ՆՈՒՄԱՐՈՒ ԳԻՆԸ

Բաշրալար ինչն սենելիք Մէճիտ 6

Ալբանպոլ ինչն » » 5

Ոսկա լուճրէթի պէտք այնտ տիր

Իսթանպոլտա, Փիւրքճիւ խանընտա, ալթ գանթտա վագը 21 վէ 23 նիւմէրոլու մաղազալար.

مطبعه وادارەخانەسی
استانبولده کورکچی خانده آلتقاده
واقع ۲۱ و ۲۳ نومرولو مغازەلر.

مذکورۀ افکار
صاحبی امتیاز و مدیر مسئولی
قزەبت یانوسیان

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԵՆԱՐ ԿԱՔԷՊԵՏ Յ. ՓԱՇԻՆԵԱՆ

١٣٠٧ ՕԳՈՍԹՈՍ 2 — ١٣٠٨ ՄՈՒՀԱՐՐԵՄ 9

ԱԶԳԱՅԻՆ

Փաթրիարխանէտէն ալընան պիր հավատիսե կէօրե, բարեպաշտ պիր զաթ, իլէրուտե հասըլաթը պիր Նէյկեթիխայրխահանէեե սարֆ օլունմադ, վէ էօլիւնճէեե տէկին քէնտիսի միւթէվելլի գալմագ չէրայիթիյլէ, պա հէօճճէթի չէրիեե վէ Կաթակայ հոգաբարձութիւն ատենապետի Կիւմիւշեան Յովհաննէս էֆէնտի վասըթասըյլա, միլլէթիմիզե իւշ պին ինրաեա եագը պիր մէզալաղ իհտա վէ վասիյէթ իլէմիշ տիր։

Պիզ զանն իտէրիզ քի պու վասիյէթի լեբրաեա հիմմէթ իտէն, Յովհաննէս էֆ. կիւմիւշեան քէնտիսի օլմայը տըր. էկէր զաննըմըզ եանլըշ տէկիլ իսէ, իզհարը մէճմունիյէթի իթտիկիմիզե պէրապէր, մատամ քի Կաթակայ հոգաբարձութիւնուն ատենապետի իմիշ տիր, պիր գաչ եիւզ լիրա սարֆընա հիմմէթ իլէ, չու Մուրատեան վարժարան վասիյէթինին եիզլէրճէ պին լիրալարընընը էլտե իտիլմէսինէ չալըշմասընընտա արզու իտէրիզ։

Ռումելի Հիսար Թաղ. Խսրհուրդու եէնիտէն ինթիխապ ու թէշքիլ օլունմուշ ջուլա, Թաղ. Ժողով մէզքիւր ինթիխապընը մէշրու իեէթինի թաստիգ իթմիշ, վէ ինթիխապ օլունանլարընը իսթիֆալարընը. ըէտտ իտէրէք, պու պապտէ Հիսար էհալիսի թարաֆընտան Թաղտիմ օլունան պիր շինքեաեէթնամէյի տախի նապէմահէլլ ատտ իթմիշ տիր։

Մէշհուր ֆապրիգաթէօր Գալաֆեան Յովսէփ էֆ. Աղթամարտան երեսփոխան ինթիխապ օլունմուշ օլուպ, Թաղ. Ժողով, իշանու ինթիխապը թաստիգ իթմիշ, վէ էֆէնտիի միւմայիլէյհի, կէլէճէք Ազգ. Ժողովա տավէթ իթմէկէ դարար վիրմիշ տիր։

Ցավա վէքիլլէրինտէն Վռամշապուհ էֆ. Մանուկեան, Արապկիրտէն երեսփոխան ինթիխապ օլունարագ, պա բարբարթ Բաթրիգխանէեէ իշար օլունմուշ իսէտե, բարբարթ ատտ պաղը նոգսանլար միշահէտե օլունտուղու ճիհէթլէ, նէգայիսի մէզքիւրէնին իբմալի մուգարրեր պուլունմուշ տուր։

Մանչէնթրըտա վէֆաթ իտէն մատամ Օլիվոնուն Պանիէէթի հագդընտա պիր ադտէմ դաղէթամըզտա թաֆսիլաթ իթա դբլընմըշ իտի։

Աուամիլէյհա գատրն Աբրահամ Կիւմիւշեան էֆէնտինին զէվճէսինէ 35.000 վէ Ազգ. Հիւանդանոցա 500 լիրա թէրք իթտիկի կիպի, 12.500 ֆրանգ (543½ օսմ. լիրասը) տախի Ազգ. Հայուհեաց ընկերութիւնա թէրք ու թէպէրրու իմիշ տիր։

Պատր. Փոխանորդ Գեր. Գէորգ Ծ. վրդ. Էօնիմիզտէի բազար կիւնիւ Պէյօղլու գապրիսթանը Ս. Լուսաւորիչ քիլիսէսինատ Ս. Պատարագ թագտիս իտէճէք տիր։

Իւսկիւտարա Ս. Խաչ մէքթէպլէրի թէվզիյի միւքեաֆաթ ըէսմի, Էօնիմիզտէի բազար կիւնիւ սաաթ 6 պուչուգատա, մէքթէպլի մէզքիւր պաղչէսինտէ իճրա օլունաճագ տըր։

ՏԱԽԻԼԻԵԼ

Սատրազամ, Սէրասքէր, վէ Տախիլիեէ Նազիրը բաշալար հաղարաթը, տիւն Մապէյնի Հիւմայունա ադիմէթլէ պաղը Իրատաթը Սէնիյէեի ախշ ու թէլագգի իթմիշլէր տիր։

Ֆրանսա սէֆիրի գէնթ տը Մոնթէպէլլո, տիւն Պապը Ալիեէ կիտէրէք, Խարիճիեէ Նազիրը վէ միւսթէշարը, Սայիտ վէ Յարութիւն բաշալար հաղարաթը իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

Բուսմ Բաթրիգի ըիւթ. Տիւնիսիոս էֆ. հաղր. տախի տիւն Պապը Ալիեէ կիտէրէք Ալիեէ Նազիրը Բիրա բաշա հաղր. իլէ միւլագաթ իթմիշ տիր։

Սատրազամ վէ Տախիլիեէ վէ Ղարիճիեէ վէ Ալիեէ Նազիրլարը իլէ մէճլիսի մախսուսու վիւքէլաեա մէէմուր ճէվապէթ բաշա հաղարաթընտան միւրէքքէպ օլմագ իւզրէ, տիւն պիր գամիսիոն ագը իճթիմա իյլէմիշ տիր։

Հէյեէթի իթհամիեէլէրին վէղայիֆինէ տայիր թէտգիգաթը դանուսնիեէ իլէ իշթիղալ իթմէք իւզրէ, մահքէմէյի թէմիեիզ պաշ միւտտայի ումումիի Լէպիպ պէյ հաղր. Թահթը բիեաէթլէրինատ, էվվէլքի կիւն պիր գամիսիոն թէշէքքիլ իթմիշ տիր։

Տքլեունու ումումիեէ մէճլիսի իտարէսի ըէյիսի Մ. Օգարէ իլէ մէճլիսի մէզքիւր ազասընտան Մ. Գայեար տիւն Մապէյնի Հիւմայունա կիտէրէք, սէր գուրէնա Հոճի Ալի պէյ վասըթասը իլէ իլթիֆաթը Շահանէեէ Նայիլ օլմուշլար տըր։

Անթաքեա Բուսմ Բաթրիգ լիկինէ նամզէտ օլան զէվաթը էսամիսի, Պապը Ալի ճանիպինէ էվվէլճէ արզ օլունմուշ օլմաղլա, էմրի ճէվապիսինին վիւրուտինտէ Բաթրիգ ինթիխապընա միւպաշէրէթ օլունաճագ իմիշ։

Լվրօբա պօրսալարընընն ահվալինէ տայիր տիւն ալընան հավատիս, հէր թարաֆճա էսհամ ֆիեաթընընն տիւշկինլիկինի միւէյեիտ օլտուղունտան, Տէրսաատէթ պօրսասընտա տախի ալէյ ումուր էսհամ ֆիեաթը տիւշմիշ տիր։

Հայտար բաշա խաթթընընն Իւսկիւտարա գատար թէմտիտի իչիւն խաթիմլաքը իպթիդա իտէն մահէլլէրին բլան վէ խարիթաները, Անատօլու չըմէնտըֆերի իտարէսի թարաֆընտան պու տէֆա Նաֆիա Նէզարէթինէ կէօնտէրիլէրէք, խաթիմլաք գօմիսիօնունուն պիր ան էվվէլ թաեին իտիլմէսի ըէճա օլունմուշ տուր։

Տիւնքի Հայրենիքտէ օգունտուղունա կէօրէ, Պաղչէհիք Գաթօլիք քիլիսէսի թագտիսի զիյնէթինին նագշընը իտէրէք պիր թագըմ հէզէեանա ճիւրաթ իթմիշ օլան, վէ Վէնետիք մանասթըրը բահիպէրինտէն պուլունան Բարսեղ վարդապետ Սարգիսեան, մէզքիւր մանասթըրն մէքթէպինատ ուստամնապետ օլմանա չաղրըլըբ ղընտան, պու հաֆթա օլ թարաֆա եօլճու օլմուշ տուր։

Էկէրչի չու չաղրըլըբ վէ Դոխսան չու կիտիշ, մէզքիւր հեղէեանլարընա գարշըլըգ պիր մի քանի թաթ օլմագ նէյլէթիլէ տէկիլ իսէ, պէնլի պիր կիւն միւսթահագ օրտուղու ճէղանա չարրըլըբ միւլահազա վէ գօրգուսունտան նէյլէթ իթմիշ պիր գուրնազլըգ տըր չիւրհէօնէ զահիպ օլսադ ճաեիզ տիր։

* * *

Քէզալիք մէզքիւր նիւսխէտէ օգունտուղունա կէօրէ, Ֆ. իմզասըյլա պիր մէքթուպ եազըլարագ, սաեիր պաղը ղաղէթալարտա օյտուղու կիպի, Հայրենիքտէ տախի, Վիէննա Մխիթարեան մանասթըրը աբբահայրը Ա. յտընեան դերապայծառ հագդընա տէրճ իտիլէն մէահիյէէլերի տէրճաթը իթտիրէրէք, վէ մէզքիւր մանասթըրը բահիպէրներին, Լատին ղգեստէրիյլէ պատարագ իթտիքլէրինի, վէ Լիթանիա նամ վէ էմսալի էճնէպի ադօթքլարընընտա Ա. Յան լիսանը իւզրէ իճրա իյլէտիքլէրինի պէեան իյլէեէրէք, սիթէմամիզ պիր սուրէթտէ, «Ա. դեօք սաոչ համար է որ Հ. Ա. յտընեանի կենսագրութիւնը գրողն ըսած է Հայրենիքի մէջ այդ եկեղեցականին համար թէ — վրէժխնդիր պահպանողական մըն է Հայկական ծիսից և արարողութեանց-.» տէմիշ օլտուղունտան, Հայրենիքտէ, մէզքիւր սիւալին ճէվապընընը վիրիլմէսինի, օլ գիքրի կէչէն մէտհիյէեի եազան ճգնաւորեան քիմ իսէ, անտէն պէքլէտիկինի պիլտիրմիշ տիր։

Ումուրճատա տայա գալաբրբլան Մ. Ռէյմոնուն թախլիսի իչին. էշգբեա թարաֆընտան թալեպ իտիլէն թախլիս ագէսինի Մ. Ռիւֆիէ պիլիսթիսհապ ագշամ թրէնի իլէ Զօրլուեա կնթիմշ տիր։ Մումիլէյհէ Ֆրանսա սէ, ֆարէթի թէրճէմանլարընտան Մ. Վիլպէր վէ Մ. Պէյ բէֆագաթ իմմէքտէ իսի։ Զօրլուտան մումիլէյհիմ, Ումուրճատաքի Ֆրանսըզ չէֆիլիկինէ կիտէրէք, օրատան գարատան թօմատա վէ եա թապիրի ախէրլէ Ա. թանաչա բարալարը կէօթիւրմէք իչին պիր ըէհգեր պուրաճագլար տըր։

Մէզքիւր չիֆթլիքտէն ալընան մէքթուպլարա նազարէն, Մ. Ռէյմոնուն ադա գալաբրբլարը մահէլ հէվալինէ ասաքիրի Շահանէ սէվգ իտիլիպ, պու իսէ մումիլէյհին թախլիսինի միւշքիլլէշտիրմէքտէ օլտուղունտան, Ֆրանսա սէֆիրի գէնթ տը Մոնթէպէլլոնուն ըէճասը իւզրինէ, Սատրազամ բաշա հաղրէթլէրի, իշարը ախիրէ տէկին, ասաքիրին կէրի չէքիլմէսինի էմր պույուրմուշլար տըր։

Ռումելի իլէ Անատօլու չըմէնտըֆերլէրինին Խաթանպոլ իլէ Իւսկիւտար ադասընտա պէօիւք պիր քէօրիւ ինչասը սուրէթի իլէ իլթիսագը իմմիեազը խաթիատասընա տայիր օլան լայիհա, եավէրի էքրէմի հաղրէթի Բատիշահի Շաքիր բաշա հաղրինին ըիեաէթի թահթընտա իճթիմա իտէն Նաֆիա գօմիսիօնունա հէվալէ պույրուլմուշ տուր։

Խմթիեազը մէզքիւր 2000 մէճրօ թուլինատ պիր քէօրիւնին ինչասընա տայիր օլուպ, իշպու քէօրիւ իւզէրինատ պիր շըմէնտըֆէր վէ պիր թրամվայ խաթթը իշլէեէճէքլէրի կիպի, արապալար վէ բիեատէլեր տախի կէչէպիլէճէք տիր։ Գըզ գուլէսի իլէ Սէլիմիեէ գըշլասը արասընտա քեալին օլուպ, քէօրիւ չերքէթի թարաֆընտան իմա խալէճէք մահէլլէրատ, անթրբօլար, մաղազալար վէ սէֆինէլեր թամիրաթը վէ գալաֆաթլանմասը իչիւն, պիր թագըմ սաճ հավուղլար ինչա իտիլմէսի տախի միւթէսավվեր տիր։

Պու քէօրիւեէ Համիտիեէ քէօրիւսիւ վէ «Թրանսգանթինանթայ Օթոման Բէյուէյ» նամը վերիլէրէք, Ֆրանսըզ վէ Պելճիգալը պիր թագըմ սերմաեէտարան ինչասընը տերէօհատ իլլէեէճէքլէր իմիշ։

Տէտէ Ալահընտան Սէլանիկէ գատար թէէսիս ու ինչասը միւթէսավվեր օլան չըմէնտըֆէր խաթթը իչիւն, Տէրսաատէթ միւթէպէրանը թիւճճարընտան Պետրոս Մարկոսեան պէյ, պու քէրրէ Բարիս սերմաեէտարանընտան միւրէքքէպ պիր հէյեէթ թէշքիլ իտէրէք, քէնտի նամընա Թիճարէթ վէ Նաֆիա Նէզարէթինէ խթիատ թագտիմ իլէ, խաթթը մէզքիւրուն իմթիեազընը թալեպ իյլէմիշ, վէ մուամէլէյի ֆէնտիսի իլէ լազըմ կէլէն մուգավէլէնամէ վէ շարթնամէ վէ էվրագը սայիրէսի տերաեսթի թանզիմ պուլունմուշ տուր։

Մէզքիւրդ հէյեէթի սարրաֆիեէ Իղմիտաէն Տիարպէքիրէ գատար պիր շըմէնտըֆէր խաթթը իմթիեազընը թալէպ, վէ նէզարէթի միւշարիլէյհաեա միւրաճաաթ իմմիշ իսէ տէ, պու պապտէտի միւզաքէրաթա, Պաղատատա գատար մէզքիւր շըմէնտըֆէր խաթթընընն ինչասը թէահհիւտ իտիլտիկի հալտէ, իպթիտար իտիլէճէկի պիլտիրիլմիշ տիր։

Մարկոսեան պէյ եազընտա դիքր օլունան խաթթընն իմթիեազընը տախի իսթիտա իտէճէք իմիշ։

Պէյրութտան Շամա գատար թէմտիտա իտիլէճէք խաթթընն ինչասը իչիւն Բարիստէ պուլունան Վիթալ գումբանեասը, խաթթը մէզքիւր սահիպի իմթիեազը իլէ միւզաքէրաթա կէրէչմիշ տիր։

Թէքֆուրտաղը միւթէսարրֆիլըղընա թաեին պույրուլմուշ օլան Նէճիպ բաշա հաղր. տիւն Մապէյնի Հիւմայունա ադիմէթլէ, արզը թէշէքքիւր վէ ուպուտիեէթ իտէրէք, պիլ վասրթա իլթիֆաթը Շահանէեէ Նայիլ օլմուշ, վէ սէրիան մահէլլի մէէմուրիեէթինէ աղիմէթի էմր իտիլմիշ տիր։

Կէլէճէք սեպտեմբեր նիհայէթինէ տօղրու Վիէննատա պէյնէլմիլէլ պիր սթաթիսթիգ գօնկրէսի քիւշատ իտիլմէք մուգարրեր օլուպ, պունուն իչին հիւքիւմէթի Սէնիյեեէ տախի պիր տավէճնամէ իրսալ գէլընճագ իմիշ։

Պաղը Տախիլիեէ հավատիսաքը իչին ազն սահիֆէեէ միւրաճաաթ օլունա։

ԽՈՒՄԻՆԻԵՆ

ԱՀՎԱԼԸ ԲՈԼԻԹԻԳԸՆԵՐ

Էվրոպա բոլիթիկասը շու՛ պրատա դաեէթ տուրկուն պիր հալտէ օլուպ, հէր թարաֆնա սուլհ ու միւսալէմէթ վազ վիրմէքտէ, վէ ումում Էվրոպա տիւելի մաղրամասը բայիթ ախթարընըընա նէյզե սլուանան դազէթալար, մէնսուպ օլատրլարը տէվլէթլէն բոլիթիկասընը իլթիզամ իթմէքտէ, վէ Էվրոբատան միւքուտ իտէն հէր հանկը Էվրադը հավատես նազարը միւթալէատէն կէչիրիլմէք սուլհ ուսալահը ումումինին պունանան պէնզէ ումումէն թէգարրուր իտէճէկի անլաշըլմադտա իսէ տէ, պիր թադըմ թէտարիքէաթը հարպիեէ պարը սագիլի ալթընտա եզիլէն տէվլէթլէր, պունանան պիրան էվվել խելլաս օլմանլն չարէսինի տիչինմէքտէ, վէ պունլար միանընտա էն զիեատէ միւթէզարրուր օլան Իթալիա տէվլէթի օլտուղու կիպի, տիկէր տէվլէթլեր տախի մալիեէլերի միւսայիտ օլտուղու տէրէճէտէ տահա զիեատէ թէճհիզաթ վէ թէսլիհաթը հարպիեէլերինի թէզեիտ իթմէք օլտուգլարընտան, շիմտի ումում Էվրոբա, վագթը հազիրտէ, սէֆէրպէր հալտէ պրուլունուեօր կիպի հարէքէթ իթմէքտէ, վէ պու ինէ սուլհ ու ասայիշի ալէմի մուհաֆազա իլէ պէրապէր պունու պիլթիրն պիթիրն թէէմին իտէմէքտէ տիր։

Հէր նէ հալ իսէ, շիմտիլիք ուֆուղու սինասիեաթտա ֆէվդէլատէ պիր հալ միւշահէտէ օլունմաեբպ, անճագ Ֆրանսըզ տօնանմասընընը պիր թարաֆտան Գրօնշթատա իճրայի սէյրահաթը, վէ պու զիեարէթին ինկիլթէրրաճա տախի արզու իտիլմէսի, վէ Սրբպիա գըբայընը հէմ Բուսիսեա սէյրահաթ վէ հէմ տախի Ավսթրիա իմբէրաթօրունու զիեարէթ իթմէսի, վէլհասլ եէքտիկէրինէ սինասիեաթ զէմինինտէ մուխասիմ աատ օլունան վէ իքի ֆըրգաեա միւնգասէմ պուլունան տէվլէթլէրին վէլէվ զահիրէն օլսուն եէքտիկէրինի կիւճենտիրմէմէկէ զայրէթ իթմէլերի, էլհասլ պիլթին չու հալլեր, տահա թուլ միւտտէթ ուլհ ու միւսալէմէթին խալէրէզկը օլմահաճաղընա տէլալէթ իթմէքտէ, վէ անճագ պու միւվաղենէյի սինասիեէյի տիւելիեէնին նէ վազըթա դատար խալէրտէն մասուն վէ մահֆուզ դալճաղը քէչֆ օլունամամագտա, վէ անճագ քու վար քի, զուհուրի մէլհուզ օլան պիր մուհարէպէնին նէթիճէսի պէզանէթ տէհչէթլի վէ մուխարրիպ օլաճաղը էճիլտէն, հիչ պիր տէվլէթ պունա սէպէպսիզէթ վիրմէմէք իչին վար գուվվէթինի սարֆ իթմէքտէ օլտուղու կէօրիւմէքտէ տիր։

«Թայմս» զազէթասի օգկոստոս 8 թարիխլի նիւսխէսինտէ տիեօր քի, Ֆրանսըզ վէ Բուսիա իթիլաֆընընը մէպտէյի պիր էսրար տըր։ Ամիրալ Ժէրվէնին պիր մուահէտէյի համիլ օլուպ օլմասընը, վէ եախոտ տօնանմանընն վիւրուտինտէն էփ վէլ պիր մուահէտէ ատտ օլունուպ օլունմասընը մալիւմ տէկիլ տիր։ Քէզա պու մուահէտէնին ատտ օլունուպ օլունմասընը վէ նա միւսթագպէլտէ՞ մի ատտ օլունաճաղը մէչքիւք տուր։ Ֆօնանմանընն պիեարէթի պէրինճի տէֆա օլարադ պիր իթթիֆագ ֆիքրի մէյտանա չըգարմըշ օլտուղու ֆարզ օլունապիլիր։ Իհթիմալ տըր պու իթթիֆագընն չէրայիթինի հավի հիչ պիր էվրադ մէվճուտ օլմահըպ, նէ Ֆրանսըզ վիւքէլասը վէ նէ տախի Բուս վիւքէլասը նէ կիպի չէրայիթի թէքլիֆ իտէճէքլէրինի դաթէէն պիլմէզլէր։ Ֆագաթ իշիտիլտիկինէ նազարէն, պու իքի տէվլէթ պէյնինտէ պիր իթթիլաֆ մէվճուտ օլուպ, լիչպու վագտանընն իսէ պէօյիւք պիր էհթիմալեթի վար տըր։

«Բուսիա իլէ Ֆրանսանընն եէքտիկէրի իլէ ատտը իթթիֆագէ հագզլարը օլտուղունան, Էվրոբա պու մէսէլէնի խայրխահանէ վէ տօսթանէ պիր սուբէթլէ նազարը միւթալէատան կէչիրմէլի տիր, անճագ Բուսիա իլէ Ֆրանսանընն ատտ իտէճէքլերի շու իթթիֆագընն, դօհիուլարը օլան տէվլէթլերին իսթիդլալը մազարրաթընա օլարադ ինիգատը ճայիզ տէկիլ տիր։

Պու իքի տէվլէթլէր եալընըզլըգ հալինտէ, իթթիֆագլէ մուամէլէ իթմէլերինտէն տահա զիեատէ թէհլիքէլի օլան բլանլլար թէնավվուր իտէպիլիրլեր։ Բուսիանընն Ֆրանսաեր, Բէնին սօլ ճիհէթինի (Ալզաս-Լօրէն) քէնտիսինէ թէրք էթմէք իւզրէ, Ալմանեա ալէյհինէ իլանը հարպա թէչվիդ ու թահրիք իթմէէճէկի տէրքեաբ տըր։

* * *

Պէրլինտէ նէյր օլունան «Նացիոնալ Ցայթունկ» զազէթասը, Ֆրանսըզ տօնանմասընընը Գրօնշթատա վուգու պուլան սէյրահաթը հագգընտա պիր գաչ կիւնտէն պէրու Ալման զազէթալարընճա վուգուա կէլէն թէհպետիւլի էֆքէարէ ղուվվէթ վիրմէքտէ տիր։ Մէզքիւր զազէթա պապը բէֆիգլերի կիպի պունանան պէտպիանէ պիր սուբէթտէ նէթայիճ իգթիպաս իտիեօր։

Զազէթայի մէզքիւր չէօրէճէ տէվամ իտիեօր։

«Շիմտի ահվալը բոլիթիգբյեէ բէք զիեատէ պուհրան իշթիմալ տըր, էօյլէ սէպէպսիզէթ վիրմէմէք իչին վար գուվվէթինի սարֆ իթմէքտէ օլտուղու կէօրիւմէքտէ տիր։

«Թայմս» զազէթասի օգկոստոս 8 թարիխլի նիւսխէսինտէ տիեօր քի, Ֆրանսըզ վէ Բուսիա իթիլաֆընընը մէպտէյի պիր էսրար տըր։ Ամիրալ Ժէրվէնին պիր մուահէտէյի համիլ օլուպ օլմասընը, վէ եախոտ տօնանմանընն վիւրուտինտէն էփ վէլ պիր մուահէտէ ատտ օլունուպ օլունմասընը մալիւմ տէկիլ տիր։ Քէզա պու մուահէտէնին ատտ օլունուպ օլունմասընը վէ նա միւսթագպէլտէ՞ մի ատտ օլունաճաղը մէչքիւք տուր։ Ֆօնանմանընն պիեարէթի պէրինճի տէֆա օլարադ պիր իթթիֆագ ֆիքրի մէյտանա չըգարմըշ օլտուղու ֆարզ օլունապիլիր։ Իհթիմալ տըր պու իթթիֆագընն չէրայիթինի հավի հիչ պիր էվրադ մէվճուտ օլմահըպ, նէ Ֆրանսըզ վիւքէլասը վէ նէ տախի Բուս վիւքէլասը նէ կիպի չէրայիթի թէքլիֆ իտէճէքլէրինի դաթէէն պիլմէզլէր։ Ֆագաթ իշիտիլտիկինէ նազարէն, պու իքի տէվլէթ պէյնինտէ պիր իթթիլաֆ մէվճուտ օլուպ, լիչպու վագտանընն իսէ պէօյիւք պիր էհթիմալեթի վար տըր։

«Բուսիա իլէ Ֆրանսանընն եէքտիկէրի իլէ ատտը իթթիֆագէ հագզլարը օլտուղունան, Էվրոբա պու մէսէլէնի խայրխահանէ վէ տօսթանէ պիր սուբէթլէ նազարը միւթալէատան կէչիրմէլի տիր, անճագ Բուսիա իլէ Ֆրանսանընն ատտ իտէճէքլերի շու իթթիֆագընն, դօհիուլարը օլան տէվլէթլերին իսթիդլալը մազարրաթընա օլարադ ինիգատը ճայիզ տէկիլ տիր։

Պու իքի տէվլէթլէր եալընըզլըգ հալինտէ, իթթիֆագլէ մուամէլէ իթմէլերինտէն տահա զիեատէ թէհլիքէլի օլան բլանլլար թէնավվուր իտէպիլիրլեր։ Բուսիանընն Ֆրանսաեր, Բէնին սօլ ճիհէթինի (Ալզաս-Լօրէն) քէնտիսինէ թէրք էթմէք իւզրէ, Ալմանեա ալէյհինէ իլանը հարպա թէչվիդ ու թահրիք իթմէէճէկի տէրքեաբ տըր։

Էվրոբատա պիր մուհարէպէ վուգու�
ինտէ Ալմանեա էրքեանը հարպիեէսի թարաֆընտան իթթիխաղ օլունաճաղ թէտտպիր հագգընտա, Միւնիխ զազէթալարընտա պէր վէճհի ամի պաղը թաֆսիլաթ կէօրիւմիւշ տիր։ Շէօյլէ քի, ժէնէրալ Վալտէրսէ ժէնէրալ Կուրգօ ալէյհինէ պաշ գօմանտան սրֆթըյլա իճրայի մուամէլէ իսէճէկի կիպի, Ավսթրիա իմբէրաթօրու տախի ժէնէրալ Տրակօմիրօվու վուրաճաղ օլան Ավսթրիա օրտուսընա գօմանտա իսէճէք տիր։

Ֆրանսա, Իթալեա օրտուսունուն մուհաճէմէսի իլէ, պիր թարաֆընտա ժէնէրալ Ֆօն Դաբրիվի վէ տիկէր ճիհէթինտէ պէօյիւք էրքեանը հարպիեէ ըյիսի ժէնէրալ Շիֆֆէն պուլունան պիր ժէնէրալ թարաֆընտան գօմանտա իսիլեճէք օլան Ալման օրտուսունուն գըմը ապէմինին թաարրուզունու տէֆէ չալըշաճաղ ալը։

Նիմ ըսամի մէնպատէն ալընան մանչիմաթա նազարէն, ախիրէն Ալմանեա իմբէրաթօրունուն ահվալը սրհհիեէսի հագգընտա պիր թագըմ պիէսաս հավատիսաթ չուտու պուլատղու կիպի, Ալմանեա թէլէկրաֆ իսաէնի մէկտուբլարընտան պիրինին տախի, հիւբմտանը միւշարիլէյհին ահվալը սրհհիեէսի հագգընտա չիֆրէ իլէ իճրայի մուխապէրէ իթմէք իգթիսատ իթթիխիլ իչին, Ֆելիքս Թօվա կէօնտէրիտիկի չահիսաը գուհուր իթմիշ իսէ տէ, չու չահիսանընն գաֆան սալը օլմատըգը կիպի, Լօնտրա Ալման սէֆիրի իլէ տախի չիֆրէլի թէլէկրաֆլար թէաթի իտիլտիկինէ տայիր օլա հավատես պի էտատ իմիշ։

ԱԼՄԱՆԵԱ ՎԷ ՇԷԴԱԿՕ ՍԷՐԿԻՍԻ

Ալմանեա թիճարէթ նէզարէթի, Շիդակօ սէրկիսինէ իշիրաք իթմէլերի իչին թիճարէթ օտալարընա թաղիմաթ իրսալ իթմիշ տիր։

Պէրլինէ միւվասլէթի իտէն Ամերիգա գօմիսէրլերի, ալաֆր օղուստոս կտէ պաշ վէքիլ ժէնէրալ ֆօն Դաբրիվի վէ վիւքէլատէն Հէրպէօթիխէր վէ Հէրտէօնկէր վէ Պէրլին շէհր էմինի իլէ միւլագաթ իթմիշլէր տիր։

Ժէնէրալ Դաբրիվի Ամերիգա գօմիսէրլերի իլէ վուգու պուլան միւքէլէմէսինտէ, «Շիդակօտա թէքրար կէօրիւշմիզի լիւմիա իտէրիմ, իմբէրաթօրուն Ամերիգա սէրկիսինի զիեարէթ իթմէսի իհթիմալտէն տիր», տէմիշ տիր։

Ամերիգանըն Պէրլին էլչիսի Մ. Ֆէլիքս, Ալմանեա վիւքէլասը իլէ Ամերիգա գօմիսէրլերինին շէրէֆինէ պիր զիեաֆէթ վիրմիշ տիր։

ԹԷՖԳՐԻԳԱ (96)

ԹԱՄԱՔԵԱՐԼԸԳ

ՄԻԼԻՕՆԱՐՃԱ ԲԱՐԱԼԱՐԸ ՕԼԱՆԱՐ

Էֆֆիուզ իտինճէ, գալապալըգ արասընտա պիր չէմաթէթ ղուհուր իտիպ, թաչ մէրտիվէնին էթրաֆընա իզտիհամ պիրիքմէկէ պաչլատը։ Իսթիեար Հապէչի հէեէճան վէ թէէսսիւբինտէն քէնտինի զապթ իտէմէեիպ, եանընտա պուլունանլարըն իզէրինէ պէլա հարէքէթ եզըլմըշ գալմըշ տըր։

Լուի Բիչաք պու նակէհանի հէեէճանընն սէպէպինէ տայիր մալիւմաթ ալմագ իւզրէ, իսթիեարընն եանընա գօչուպ, միւմալէյհին ահվալը սրհհիեէսի հագգընտա էմին օլմագ, վէ թէտավինէ տայիր թէգայիւտաթը չաղըմէ տիրիլը իտիլմէմէք իւզրէ, իսթիեարը գօմաղընն աչաղըքի գաթընտա պուլունան քէնտի օտասընա նագլ իթտիրմիշ տիր։ Պատէհու Լուի եէնի էվլենէնլէրի կէչէն սէնէլերտէն պէլու այիլէլը թէչքիլ իթմէքտէ պուլունան ֆամիլիալրա պիրլէշիպ թաամ իթմէք իւզրէ տապէպինէ վիրմէմէք իչին վար գուվվէթինի սարֆ իթմէքտէ օլտուղու կէօրիւմէքտէ տիր։

«Թայմս» զազէթասի օգկոստոս 8 թարիխլի նիւսխէսինտէ տիեօր քի, Ֆրանսըզ վէ Բուսիա իթիլաֆընընը մէպտէյի պիր էսրար տըր։ Ամիրալ Ժէրվէնին պիր մուահէտէյի համիլ օլուպ օլմասընը, վէ եախոտ տօնանմանընն վիւրուտինտէն էփ վէլ պիր մուահէտէ ատտ օլունուպ օլունմասընը մալիւմ տէկիլ տիր։ Քէզա պու մուահէտէնին ատտ օլունուպ օլունմասընը վէ նա միւսթագպէլտէ՞ մի ատտ օլունաճաղը մէչքիւք տուր։ Ֆօնանմանընն պիեարէթի պէրինճի տէֆա օլարադ պիր իթթիֆագ ֆիքրի մէյտանա չըգարմըշ օլտուղու ֆարզ օլունապիլիր։ Իհթիմալ տըր պու իթթիֆագընն չէրայիթինի հավի հիչ պիր էվրադ մէվճուտ օլմահըպ, նէ Ֆրանսըզ վիւքէլասը վէ նէ տախի Բուս վիւքէլասը նէ կիպի չէրայիթի թէքլիֆ իտէճէքլէրինի դաթէէն պիլմէզլէր։ Ֆագաթ իշիտիլտիկինէ նազարէն, պու իքի տէվլէթ պէյնինտէ պիր իթթիլաֆ մէվճուտ օլուպ, լիչպու վագտանընն իսէ պէօյիւք պիր էհթիմալեթի վար տըր։

«Բուսիա իլէ Ֆրանսանընն եէքտիկէրի իլէ ատտը իթթիֆագէ հագզլարը օլտուղունան, Էվրոբա պու մէսէլէնի խայրխահանէ վէ տօսթանէ պիր սուբէթլէ նազարը միւթալէատան կէչիրմէլի տիր, անճագ Բուսիա իլէ Ֆրանսանընն ատտ իտէճէքլերի շու իթթիֆագընն, դօհիուլարը օլան տէվլէթլերին իսթիդլալը մազարրաթընա օլարադ ինիգատը ճայիզ տէկիլ տիր։

Պու իքի տէվլէթլէր եալընըզլըգ հալինտէ, իթթիֆագլէ մուամէլէ իթմէլերինտէն տահա զիեատէ թէհլիքէլի օլան բլանլլար թէնավվուր իտէպիլիրլեր։ Բուսիանընն Ֆրանսաեր, Բէնին սօլ ճիհէթինի (Ալզաս-Լօրէն) քէնտիսինէ թէրք էթմէք իւզրէ, Ալմանեա ալէյհինէ իլանը հարպա թէչվիդ ու թահրիք իթմէէճէկի տէրքեաբ տըր։

* * *

Պէրլինտէ նէյր օլունան «Նացիոնալ Ցայթունկ» զազէթասը, Ֆրանսըզ տօնանմասընընը Գրօնշթատա վուգու պուլան սէյրահաթը հագգընտա պիր գաչ կիւնտէն պէրու Ալման զազէթալարընճա վուգուա կէլէն թէհպետիւլի էֆքէարէ ղուվվէթ վիրմէքտէ տիր։ Մէզքիւր զազէթա պապը բէֆիգլերի կիպի պունանան պէտպիանէ պիր սուբէթտէ նէթայիճ իգթիպաս իտիեօր։

Զազէթայի մէզքիւր չէօրէճէ տէվամ իտիեօր։

«Շիմտի ահվալը բոլիթիգբյեէ բէք զիեատէ պուհրան իշթիմալ տըր, էօյլէ սէպէպսիզէթ

ԱՖՐԻԿԱՅԻ ՄՈՒԳԱԹԷԼԷ

Ֆրանսա հիւբիւմէթի թարաֆը՝ տան ապահովի Ա.Ֆրիկատա իճրայի քէշֆ ու սէյահաղթա կէօնտէրիլմիշ օլան Մ. Բոլ Գրամբէլին, կէրլիկը Թարաֆընտան գաթիւ թէլէֆ խոխլտիկի պունտան էվվէլ ինկիլիզ մէսգաբնան չրգան բիվանաթի իւղերինէ շայի օլմուշ էքէն, միւսախէրէն թէքզիպ իսիլմիշ, վէ պօնրատան հավտոխի մէգքիւրէնին սահիհ օլմուշու մէյտանա չրգմըշ տըր։ Սէյնահը մումանիէյհ իլէ մահէթինտէքի առէտիէր կէջէն ապրիլ այը գարֆընտա իթլաֆ իսիլմիշլէր տիր քի, սուրէթի իթլաֆլարը Գենկօտա Ղիպէրվիլ չէհրինէն Ֆրանսա միւսթէմլիքաթ իտարէսինէ քէշիտէ գրլընան թէլէկրաֆնամէտէ պէր վէճհի աշի պէեան ու հիքմէտէ խոխլիշ տիր։

«Պրազզէլ մէվգը վիւսիրի Մ. Տօլիչի թարաֆընտան յուլիս 15 թարիխինտէ վիրիլէն մանիֆեսթա կէօրէ, օլատուզուն եէրտէն փէրուսէ տօպրու հարէքէթի իթմիշ օլան Գրամբէլ։ ապրիլին Ֆունտա ղիէրճեմանը Սէհէմմէտ Իսլամ Սայիտ վէ իբրահիմ Սէնէկամպիալը ատրէր իլէ պէյնատէր թէքէֆ իսիլմիշ տիր։

Գենադ եէրինտէ գալմըշ օլան Մ. Պիգարա տախի պուլունտուզու մահէլլէտէ թէլէֆ իսիլմիշ տիր։ Քէրվանընդըմը պագըմը Մ. Նէպօ գօմանտասը իլէ կէրլիկէ տէօքէրէք, Պանթի մէվզբէյնա կէլմիշ, վէ պուրատա պուլունան Օպանկի նամ թօր չէքէր վարօրդու անէլի ալըպ կէօթիւրմիշ տիր։

Սօնքատան ալընան պէր թէլէկրաֆ. նամէտէ, Գրամբէլին վէճհաթ իլէտիկինի միւշիր էմարաթը սահիհէ մէվճուտ օլմատըղընդան պահա իսիլմիշ ինէ տէ, պէյնաբէնիր թէլէֆ օրուպ կիթտիկի արթըդ հէր քէնտէ մուհաղաղաթ սըրասընա կէչմիշ տիր։ Զատ կէօրինէնէ տօղրու կիթմէք իւզրէ, չիմիսէտէ դատար կէրէք Ֆրանսըզլար վէ կէրէք Գամարօնտաքի Ալմանլար թարաֆընտան կէօնտէրիլէն հէյեէթի քէշֆիեէնին ճիւմէսի, պու սուրէթլէ իթլաֆ իսիլմիշլէրինտէն. մէգքիւր կէօրին էթրաֆընտա պիր չօղ վահշի գէմպիլէր պուլունտուզունա հիւքմ իսիլմէքտէ տիր։

ԻԲԻ ԲԱԴԻՊ ՎԱԼԻՏԷ

Ֆրանսատա Թուլուզ մահքէմէսի ճինայէթինտէ իբի գատընըն պիր չօճուղ հէդզընտա վալիտէլիք խոտիասընտա պուլունմալաբընտան թէվէլլիւտ իսէն զարիպ պիր տավա բուլէթ օլունմուշ տուր։

Տավաճըլար մատամ Ժիւլի Տէլկա վէ մատամ Ֆիլօմէն Սիգար նամընտա իբի գատըն օլուպ, հէր պիրի 14 ապրիլ 1882 թարիխինտէ թէվէլլիւտ իսէն պիր չօճուղուն վալիտէսի օլմագ իստիասընտա պուլունմուշ տուր։

Չօճուղուն հինի վէքատէթինտէ թահրիրի նուֆուս տէֆթէրինտէ պապասը մէճհուլ օլտուղու հալտէ, Ֆիլօմէն Միգարտան տօղտուղու դայտ օլունմուշ տուր։

Հալպուքի ինտէթաղիդ թարիխի մէգքիւրտէ չօճուղուն մատմազել Տէլկանան տօղուպ, մատմազել Ֆիլօմէն Սիգարա վէրիլմիշ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր։ Մատմազել Սիգարըն պիր տօսթաղ պուլունուպ, քէնտիսինէ պիր չօճուգ տիւնեակա կէթիրտիկինի պէեան իտէրէք, մէրդումու պէնտ իթմէք իչին չօճուղու քէնտիսինէ վիրմէսինի մատմազել Տէլկաեա բէճա իթմիշտ վէ օ տախի չօճուգ տօղուրտուղունու պէլլի իթմէք իչին մուվաֆագաթ կէօսթէրմիշ, վէ պու ալըշվէրիշ պիր էպէ գատըն մատրիֆէթի իլէ իճրա օլունմուշ տուր։

6 սէնէ կէչտիքտէն սօնրա մատամ Տէլկա վալիտէլիք իստիասը իլէ չօճուղու թալէպ իթմէկէ գալգըշմըշ օլմազլա, Թուլուզ մահքէմէսի թէտգիգաթը ամիգատան սօնրա, մատմազել Սիգարըն չօճուղու մատմազել Տէլկաեա իթա իթմէսինէ գարար վէրմիշ տիր։

Մատմազել Սիգար խոթինագ իթմիշ, վէ չօճուղու ալըպ Սրանիաեա ֆիրար իսլէմիշ իքէն, պիր գաչ հաֆթա էվվէլ Բարիսէ ավաէթի իթմիշ օլմազլա, կէօրիւլիպ թահրիր թէվզիֆէ արմնմըշ, վէ չօճուղու իմէսլիճ իթմէսի էվլ օլունտուգտա, մուխալէֆէթի իթաիկինաէն, Թուլուզ մահքէմէսի ճինայէթինտէ թահրիր մուհաքէմէտէ ալընմըշ տըր։

Էնանիլմուհաքէմէտէ մատմազել Տէլկա, չօճուղու վագիր իլէ թէրք իթտիկի հալտէ, մուախխէրէն էվլէնէն տօսթունտան բարա գօրարմադ էֆքարը իլէ, չօճուղու խաֆիֆտիկի, պիր ավոգաթ թարաֆընտան իֆատէ օլունմուշ օլմազլա, մահքէմէ չօճուղու մէրգումէնէ իյատէ իթմէքլէ պէրապէր, «մատմազել Ֆիլօմէն Սիգարը 8 սէնէ չօճուղու գաչըրմըշ օլմասը գանաահ. թընը աֆվ իսթէրէք, պէրաէթի զիմմէթինէ գարար վիրմիշ տիր։

ՀԱՅՐ ԲՈՐՍԵՂ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻ ԾԱՑՏՆՈՒԹԻՒՆՆ

Հուսկ ուրեմն չեշտեց ի մեծ գոհունակութիւն իւրայնոց, թէ «Մխիթարեանք ոչ մեր դիտութեան և դրականութեան, այլ մանաւանդ ճշմարիտ կրօնից և հոգւոց փրկութեան համար իրենք զիրենք զոհած են և պիտի զոհեն միշտ։

Այսպէս չեշտեց Հ. Բարսեղ Սարգիսեան ի Նիկարագուա օծման պապական եկեղեցւոյն Պարտիզակի ի բերանոյ Հ. Ներսիսի ճնտոյեան։

Այդ խորհրդաւոր խօսքերը թագուն իմաստ մը կը պարունակեն, զոր թերևս ամեն օր չէ կարող հասկնալ։ Հ. Բարսեղ ի լուր աշխարհի կ'ուզէ հռչակել այն փոփոխութիւնը՝ զոր Գերապայծառ Կիւրեղեանի օրով կրած է Վենետկոյ Մխիթարեան Միաբանութիւնը, և զոր Հ. Ներսէս 30 սեղանակիցներու անձուկ շրջանակի մէջ համարձակեր էր արտայայտել։ Իսկ այլք մինչեւ ցարդ ամենայն զգուշութեամբ գաղտնի կը պահէին։

Վենետկոյ Մխիթարեանք իրենք զիրենք լոկ գիտութեան և գրականութեան նուիրեալ ուզած էին ցուցնել, կրօնական վէճերը և Հայաստանեայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցւոյն դէմ բարբանջմունքները՝ Գոլգոթեան կուսակցութեան յաւուրկ կը քարոզէին, և Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ զաւակները Հռովմէական Եկեղեցւոյն գարձնելու գործը իրենց օտար և անճահ կը համարէին։

Այդ էր իրենց լեզուն Մեքքոնեան, Ադոնց և Սօմալեան, և նոյն իսկ Հիւրմիզեան գերապայծառներու օրով։

Այժմ գիտութիւնը և գրականութիւնը կը թողուն մէկ կողմ, և մանաւանդ միսիոնարութեան պաշտօնին կը նուիրուին։ և այդ նպատակով իրենք զիրենք Հռովմայ բրօբականտային տրամադրութեան բոլորանուէր ընծայած են, և թախանձանօք կը խնդրեն այս ու այն կողմ ղրկուիլ բրօբականտայի թուշակով Հայերը Հռովմէականութեան դարձնելու։ Այդ փոփոխութեան արդիւնքն է որ Հասունին յաջորդը երկնաչափ կը գովաբանեն, մինչ Ադարեանի նախորդը ամեն հնարաւոր կերպով կը նախատէին։

Իրրեւ իրենց յաջողութեան նշան ընդունած են այժմ Նիկոմիդիոյ վիճակը։ Սուրբ Փայլն Վենետկոյ Մխիթարեանք հնդեւրոպական պաշտօն պիտի վարեն այսուհետեւ, և այդ մենաշնորհին փոխարէն Մխիթարեանք յանձնառու եղած են ամեն միջոցներ գործածել Նիկոմիդիոյ վիճակին Հայերը պապադաւանութեան դարձնել, և Հռովմ՝ ալ իրենց տարեկան և ի հարկին նաեւ արտաքոյ կարգի օժանդակութիւն պիտի ընէ, ինչպէս արդէն ալ դրամ տալ սկսած է։

Այդ նպատակով է Պարտիզակի եկեղեցւոյն շինութիւնը։ այդ նպատակով կ'աշխատուի Նիկոմիդիոյ մէջ եւս Հռովմէական եկեղեցի կառուցանել։ այդ նպատակով էր Կիւրեղեան Աբրահոր ի Պարտիզակ այցելութիւնը։ ասոր հետեւանքներն են Աստուածաշունչի և Մէրտէկէօղլի խչրատանքները։ այդ դիտամբ են մերթ ընդ մերթ մէջտեղ նետուած անհիմն զրոյցները։ այդ է վերջապէս նիարագբին միւս խորհրդաւոր խօսքերուն իմաստը թէ Պարտիզակցի՝ ըստ էս անգամ պիտի հոնին էրենց ցանկացած բարօրութիւնը։

Հ. Ներսէս ճնտոյեան այդ նոր գործունէութեան գլխաւոր անձնաւորութիւնն է, և կը կարծեմ որ ի վարձ իւր ծառայութեանց պիտի եպիսկոպոսանայ Մշոյ վրայ։ ուր արդէն երկու երիտասարդ աբեղայք ղրկուած են Վենետկոյ վանքէն՝ Երեւի թէ Նիկոմիդիոյ վիճակին յետոյ կարգը եկեր է Մշոյ վիճակին։

Հռովմէականաց Պատրիարքութիւնը կամաւ այնպիսի տեղեր կը յանձնէ Մխիթարեանց, ուր կարի նուազ է՝ կամ բնաւ չկայ գաթոլիկութիւնը, որպէս զի առաւել ևս փայլի Մխիթարեանց Միսիոնարական արդիւնքը։

Առ այժմ այսչափ։

ԻՐԱԶԵԿ ՈՄՆ

ՄԷՔԵԱԹԻՊ

ԹԱՐՍՈՒՍՏԱՆ

ԱՐԲԵՑՈՒԹԻՒՆՆ ՀԱՆԱՅԻՆ ԶՈՀԵՐԸ

Արբեցութիւնն հանրային այն մոլութեանց մէնն եղած է, որով առաւել կը մոլի և կը վարակի այսօր մարդկութիւնն հեռզհեռէ։ Ախ մ'է սա մահացուցիչ, որ ամենասարսափարդ դասէն սկսեալ մինչև բարձրագոյն դասն մարդկութեան, ունի իր կրծոց տակ, խիստ քիչ բացառութեամբ։

Զեմ սխալիր եթէ ըսեմ, Ովկիանոսներն ու ծովերը չեն խղդեր այնքան մարդիկ, որքան փոքրիկ դաւաթ մը օղին, որոյ մրսուրին տակ կը հեղձնուն ու կը կորչին բարոյապէս և նիւթապէս անթիւ երիտասարդներ։ Ս. Գիրքը կը պատմէ թէ՝ երբ Նոյ մարդկութեան երկրորդ հայրն եղաւ Արարատայ բարձունքէն, այդի տնկեց և նորա խաղողէն գինի շինեց (ոչ թէ օղի), որոյ զօրութիւնն չը. գիտնալով խմեց անկէց այնքան, որ մերկ պառկեցաւ յայրն և ի կատակաս իւր որդւոց։ Նոյ յանդէպս միանգամ խմեց ու արբեցաւ և կրօնցնելով իւր բանականութիւնն մերկացաւ։ սակայն դրժբաղդաբար մենք գիտնալով հանդերձ ոչ թէ միայն գինւոյ, այլեւ ամէն տեսակ ոգելից ըմպելեաց զօրութիւնն, կը խմենք, և չէ թէ և եթէ կը մերկանանք մեր զգեստն, այլ և մեր բանականութիւնն, պատիւն ու պատկառանքը, ամօթն ու ամօթխածութիւնն։

Արբեցողք ոմանք կառարկեն թէ՝ մենք ոգելից ըմպելիքն ոչ այլ ինչ նը. պատակաւ կը գործածեմք եթէ ոչ մոռնալու համար մեր վիշտն ու սիրտը կը. ծաղ հոգերն ու վշտերը, այսինքն ըսել կուզեն որ, ըմպելիքն, բառնալով մեզ խորհելու և զգալու կարողութիւնն մի պահ և կամ ընդ միշտ մենք զաշխարհն և աշխարհն զմեզ կը մոռնայ, չունենալով տարբերութիւն մը անբան անասուններէն։ Դիցուք թէ՝ արբեցողն կը մոռնայ իր վիշտերն ու հոգերը և կը խղդէ զանոնք գաւաթ մը օղիին մրուրին տակ, բայց կրնայ միթէ ազատ պահել իր անձն ու պատիւը այն ամէն մեղքերէն ու խայտառակութիւններէն որք հետեւանք են արբեցութեան։

Նա իր անմարսելի ցաւերն ու հոգերը խղդեմ ըսելով՝ կը խղդէ նաեւ իր կեանքն, իր ընտանիքն իր փառքն ու պատիւը։ Ճշմարիտ Աստուածապաշտ Քրիստոնէայ մը կուզէ՞ մոռնալ իր օրական վշտերն ու հոգեր, թող դիմէ կենդանի Աստուծոյ տաճարին (և ոչ Բաքոսի) ծնրադրէ յանուն այն ամենակարողին, որոյ առջեւ կը խոնարհին տիեզերք, երկինքն ու երկիր, արեւն ու լուսին և մեր երկրագունդն ամէն օր։ Հոն, հո՛ն է մխիթարութիւնն տրամեցելոց։ Սակայն մենք մեր հանդիսան ու երջանկութիւնն կը փնտռենք ընդ միշտ հոն, ուր, ցաւերէն ու հոգերէն զատ ոչինչ կը գտնենք։ Որպէս արբեցող գինեմոլն Բաքոսի տաճարին «չիշերուն» մէջ. իսկ ոմանք ալ սորա հակառակը, որք ոչ թէ ցաւերը մոռնալու այլ խնճոյքի մը և կամ հարսանեաց մէջ իրենց ուրախութիւնն բաղմապատկելու նպատակաւ կ'արբենան։

Սիրելի ընթերցող, երեւակայէ օղիներով և այլ ազդի ազդի ոգելից ըմպելիքը կատարուած խնճոյք մը և կամ հարսանիք մը։ այսպիսի խնճոյքներ և անկարգ հարսանիքներն ալ առաւել տեղի կունենան մեր ազգայնոց մէջ։ Ահա տես կարգ մը էֆէնտի և աղաներ բաղմել են տոտիկ տոտիկ, ծալապատիկ։ մատաղ կարարն մէջ տեղն է կը դառնայ մեքենաբար յայսկոյս և յայնկոյս, խնճոյքի և կամ հարսանեաց արբշիռ ծերը, (տուր էֆէնտիին, մէկ մ'ալ տուր, աղաները պարապ չանցնիս հա՛, սա ալ ինձ համար տուր էֆէնտիին) արդէն առաջուց գլուխնները տաքցել են և կարելի է ազային վերջին անգամ իր կողմէն հրրամայածն ալ քսաներորդն է բաժակին։ ահաւասիկ էֆ։ տին մարդկութենէ դուրս ելաւ, դու ալ ինչ համարես համարէ։ տես Մարկոս աղան ալ անդին այնքան խմեր է որ քթէն բերնէն դուրս կուգայ։ դեռ կը պառայ խնճոյքի տեղն, տո՛ւր էֆէնտիին, տուր աղաներուն պարապ չանցնիս, իբր թէ մեծ յարգանք մը կընէ խեղճ Մարկոս աղային, չկերածն իսկ քթէն բերնէն կը բերէ։ զի կարելի է կերակուր ալ չեն կերած։ քիչ մը անդին անկիւնը զընչական ձայներ ականջիդ թմբուկը կը պատռտեն ու կը խլացնեն զքեզ։ սեղան կը պատրաստուի բայց զո՞վ կրնաս տեսնել կարգով ու կանոնով բաղմած։ ամենքին արբեցած են և անզգայ։ դեռ մեր աղան կը պառայ հրամեցէք։ հազիւ հազ մի քիչ կերակուր կուտեն, ահա քեղ բաբելոնի խառնակութիւն մը իրարու ոչ ըրածը գիտեն և ոչ խօսածը, անզգայաբար կը զարնեն ու կը կոտրեն, կը ձգեն ու կիյնան։ Յետին եկածը տես մեր Մարկոս աղան կը փսխէ և այնքան ուժգին, որ կարծես խեղճին ի թարգն ու թոքերը դուրս պիտի գան։ իսկ ոմանք ալ շղթաները խզող գիւանահարներու նման, կը պառան կը ճիչեն ոտքերնին գետին կը զարնեն ուժգնակի։ սիրելի ընթերցող, դու համ մը հոտ մը և կամ ուրախութեան կէտ մը կը նշմարե՞ս այսպիսի խայտառակ, անասնական, գրասնական ու գազանական խնճոյքի մը և կամ հարսանեաց մէջ, չէ՞ որ չատ անգամ այսպիսի ուրախութենց հանդէսներն փոխուած են սգոյ և սխրութեան տեսարաններու։ տխնուած չէ՞, որ այսպէս իր մտային ու հոգեկան կարողութիւններն կորսնցնող բարեկամներն ամենայն խայտառակութեամբ դարձած լինին իրենց տուն, երբեմն ալ փողոցներու ցեխերուն մէջ ծթաթախուած պատէ ի պատ զարնուելով մնանեն իրենց տուն, ուր թերևս ունին անմեղ ու մատաղաշ զաւակունք։ Այսպէս՝ խնճոյքներու և ուրախութենց վայրերէն և կամ այն անիծեալ Բաքոսի տաճարէն քանի՛ քանի՛ արիւնլուայ դիակներ, կիսամեռ ու վիրաւոր արբեցեալ ու արբշիռ մարդիկներ դուրս կը բերուին։

Երանի՛ թէ բժիշկներն ամէն տարի մեզ մատնանիշ ընէին արբեցութեամբ և ոգելից ըմպելեօք կատարուած ոճիրներու և վաղամեռիկ անհատներու ըստուար մէկ դումարն, գէթ այս լիներ իթան բաղմայ արբեցողաց։ Ես Ներսէսներու ամենայետինն և անարժան պաշտօնեայ Հայ ժողովրդեան և նորա կենաց խաւերուն մէջ դեռ նոր մտած, ստէպ կը լսեմ և աչօք իսկ կը տեսնեմ այսպիսի սրտաճմլիկ տեսարաններ, որք յուզելէ աւելի կը լացուցնեն զմարդն։ Մանաւանդ զոմանս իմ՝ պաշտօնակից եղբայրներէս (բացառութիւնք ընդ միշտ պաշտելի և յարգելի են), որք փոխա-

նակ բարի օրինակ հանդիսանալու իրենց հօտին՝ շատ անգամ պարագլուխ կը լինին ինճոյքներու և հարստանալ մէջ։

Նոքա, որք ըստ բարձր սրբազան կոչման իւրեանց, այնչոսն ունին մոլութիւններն և մեր եղբայրներն նիւթապէս և բարոյապէս և կորուստ առաջնորդող կիրքերն ու թերութիւններն իսպառ բառնալու, արդարութիւն, սրբութիւն, պարկեշտութիւն, բարոյականութիւն և աշխատութիւն ու փութաջանութիւն քարոզելու և ուսուցանելու, իրենց վարահամբաւ և անվայել ընթացքը զոդացեալ քաջալերութիւն կը տան։ Վերջապէս զոր ինչ զմարգն դէպ ի լաւ անպէտ տարը ինչ զմարգն դէպ ի լաւ անպէտ տարը, նեղ ու մուհապէթ պիր անտէ իքինին գալպէրինտէ իշթիալ իթմիշ, վէ իքի հէմշիրէ եէքտիկերլերինէ բագիպէ օղուտլարընը անլամշլար տըր։

Օլ կիւնտէն պէրու իքի հէմշիրէ արթըգ Մ. Ք. տէն պահս էթմէմիշլէր տիր։

Միւսթանթիդ գըզլար նէզտինտէ մաղհար օղուտու թէվէճճիւհի հիսս իթմիշ իսէ տէ, իքիսինտէն հանկըսընը թէրճիհ իսէճէկլինէ պիր դարար վիրմէմիշ տիր։

Մ. Ք. էվվել էմրտէ Հանրիէթէ խրարը թէվէճճիւհ իթմիշ իսէ տէ, նիհաեէթ ծանրն թէրճիհէ շատան պուլունտուղունա դարար վիրմիշ, վէ ֆազաթ պու էֆքեարընը պիրտէն պիրէ կէօսթէրմէեիպ, անճագ պիր իքի այ միւրուրինտէն սոնրա իլան ու խղհար իյլէմիշ տիր։

Գըզ մէվսիմի պու սուղէթլէ կէչմիշ տիր։ Հանրիէթ կիւնտէն կիւնէ տահա զիեատէ միւթէէսիֆէ կէօրիւնմէքտէ իտի, միւսմանլէյհանը էվվելճէ թանրմըշ օլան պիր ատէմին, գըզըն էլեէվմ կէօսթէրմէքտէ օղտուղու ասարը հիւզն ու քէտերտէն միւթէէսիր օրմամասը միւմքին տէկիլ իտի։

Պիր տէֆա Հանրիէթ թէյզէրինտէն պիրինի զիեարէմ իշին, Ժ. չէհրինէ կիթմիշ, վէ ավտէթինտէն պիր կիւն սոնրա հէմշիրէսի Ժան խասթալանմըշ տըր։ Էվվել հմիրտէ խասթալըզընա էհէմմիյէթ վիրիլմէմիշ, ֆագաթ պէր գաչ կիւն միւրուրինտէ, խասթալըգ քէսպի շիտտէթ իթմիշ, վէ խասթա օտերքճէ զիեատէճէ գուսմադտա իտի քի, աթըպպա քէնտիէրինճէ հասըլ օլան շիւպհէեի իլանէ ճէսարէթ իտէմէքսիզին եէքտիկերինէ քէմալի իսթիղրաղէ պագմըշլար տըր։

Խասթա պիրագ էյիլէշմիշ իսէ տէ, պատէհու նիւքս հասըլ օլմուշ, վէ սէքիզնճի կիւնիւ պիչարէ Ժան թէրքը հանաթ իյլէմիշ տիր։

Հանրիէթ օ տերէճէ իզհարը էսէֆ իյլէմիշ տիր քի, ֆամիլիա իչինտէ գապուլ իտիմիշ օլան Մ. Ք. պունտան տօլաեը զիեատէսիյէ միւթէէսիր օրմուշ տուր։ Ֆագաթ խանէ իչինտէ պիրտէն պիրէ պիր գիլ ու գալ հասըլ օլմուշ տըր։

Խրտմէթքեարլարտան պիրի պիր կիւն Մ. Ք.ե պիր թարաֆա չէքերէք, «Միւսիւ, մատմազէլ Ժանը գէհիրլէնէրէք վէֆնթ իթտիկի էֆքեարընտա տէկիլ միսինիզ» տէեու սորմուշ տուր։

Միւսթանթիդ պու ճէվապտան տօլաեը զիեատէսիյէ միւթէէսիր օրմուշ, վէ եալընըզ «քիմ զէհիրլէմիշ տիր» քէլիմաթընը էյրատ իտէպիլմիշ տիր։

Խրտմէթքեար պաշընը սալաեարադ «քիմին զէհիրլէտիկի նա՞սըլ պիկինսին» տէեու ճէվապ վիրմիշ տիր։

Պիրազ վագըթ սոնրա միւտտայիի ումուտիկէ իսղասըզ պիր իխպարնամէ կէլմիշ տիր։ Մ. Ք. միւսթանթիդ պըֆաթըյա պու պապտէ իճրայի թահգիգաթա մէմուր օրմուշ տուր։ Թահգիգաթ սուրէթի մահրէմանէտ իճրա օլունմուշ տուր։ Մ. Ք. միւթէվէֆֆիլէէնին նիշանլըսը կիպի ատտ օղունտուղու ճիհէթլէ, մաշուգէսինին վէֆաթընտան տօլաեը ալլամագ իչին, միւթէվէֆֆիլեէնին խանէսինէ սըդ սըդ կիթտիկի զանն օլունուեօր իտի։

Խրտմէթճիլէր իսթիճվապ օլունմուշլար, վէ խարիճէ հիչ պիր շէյ իֆշա իթմէճէլերի պունլարա էմր իտիլմիշ տիր։

Խրտմէթքեարլարտան հիչ պիրի շիւպհէլի պիր շէյ կէօրմէտի, Հանրիէթէ կէլինճէ, մումանիէյհա օտասընա պաբանարագ կիճէ կիւնտիւզ ալլամագտա իտի։

Մամաֆիհ մուտմազէլ Հանրիէթին իսթիճվապընա տախի լիս զում կէօրիլմիշ տիր։ Զէհիրլէմէ քէլիմէսի սէյլէնտիկի վազըթ, Հանրիէթ եէրէ տիւլէնտիկի վազըթ, վէ քէմալի միւշքիլաթ-շիւպ պաեըլմըշ, վէ քէմալի միւշքիլաթ-լա քէնտինէ կէլէպիլմիշ տիր։ Միւսթանթիգ քէմալի իհթիրազէ իսթիճվապէ տէվամ իթմիշ իսէ տէ, գըզ «աէօյլէտիկինիզ շէյ բէք տէհշէթլի տիր, պէն պիլէմէմ» ճէվապընտան պաշգա պիր շէյ սէօյլեեէմէզ իտի։

Ֆագաթ էն էվվել միւսթանթիգին նազարը տիգգաթընը ճէլպ իթմիշ օլան խրտմէթքեար, պիր ադամ էվի սիրիւրտիկի սըրատա, պիր քեաղըտ բարչասընը կէօրմիշ, վէ պունու միւսթանթիգ կէօսթէրէրէք, Միւսիւ, պու քեաղրտ նէ՞ տիր, պէնիմ շիւպհէմի տավէթ իթմէքտէ տիր տէտի։

(Պաեյեէռ Եարը)

ՏԱԼԻԼԻԵԷ

Ռէժի իտարէսի մէճլիսի աղասընտան Մ. Ֆօրնի, Մ. Օպուանօնուն եէրինէ Ռէժի միւտիրի ումուտիլիկինէ, վէ միւտիրի սանի Մ. Ֆարնէթի միւտիրլիկէ, վէ շիրքէթի Օսմանիէ պանդասընըն իտարէ մէէմուրու Մ. Էօսթայ Էվեէնիտիս, Մ. Ֆօրնինին եէրինէ Ռէժի իտարէ մէէմուրու ինթիխապ վէ թաեին օլունմուշլար տըր։

Ռէժի միւտիրի ումուտիլի սապըգը Մ. Օպուանօ, սեպտեմբեր նիհաեէթինէ տօղրու շէհրիմիզտէն հաշէքէթլէ Բարիս Օսմանը պանդասը տիրէքթօրլուղունու տէրէջէտ իտէճէք, վէ Մ. Ֆօրնի պունու միւթէագրպ իյֆայի մէէմուրիեէթէ պաշլաեճագ տըր։

Իքիսի թապիպ վէ իքիսի տախի էճզաճըլըգ ֆէննինի թահսիլ իթմէք իւզրէ, պու քերրէք մէքթէպի թըպպիեէ շակիրտանընտան 4 էֆէնտինին Ֆրանսատա քեային Լիօն շէհրինէ կէօնտերիլմէլերի մագամը Սէրասքէրճէ թահթը գարարա ալընմըշ տըր։

Ցուլիս 31տէ Հալէպ հէվալիսինտէ գօլէրատան 11 վէֆիեաթ վուգու պուլտուղու կիպի, նէֆսի Հալէպտէ գօլէրատան հիչ պիր էսէր գալմամըշ տըր։

Կէյպիզ քէօրրիսինին պիր գաթ տահա թահքիմ վէ թէրսինի լիւզումի Նաֆիա նէզարէթինճէ թահթը գարարա ալընմըշ տըր։

ԹԷԼԷԳՐԱՖԼԱՐ

Պուգրէշ 12 Օգոստ. — Ավսթրիանը եաշ շէհրինտէքի գօնսօլօսու նէֆսինէ սուլի գաստ իթտիկի ճիհէթլէ, միւտտայիի ումումի թահգիգաթը լազմէի իճրա իչին գօնսօլօսխանէեէ կիթմիշ իսէ տէ, գօնսօլաթօ ումուրունու տէրէօհտէ իթմիշ օլան Ալմանեա գօնսօլօսու, խարիճէգ մէմլէքէթ գայիտէսինէ իսթինատէն, միւտտայիի ումումիեի գօնսօլօսխանէեէ տուխուլատէն մէն իյլէմիշ տիր։

Միւտտայիի ումումի էյֆիեէթի Ալիեէ նէզարէթինէ թէպլիղ իյլէսիքտէ, Ալիեէ նէզարէթինի վէքեալէթէն իյֆա իթմէքտէ պուլունան Խարիճիեէ նազրը, խարիճէգ մէմլէքէթ ատտ օղունմագ սէլահիյեէթի քէնտի էֆքեարընճա գօնսօլօսարա չամիլ օլմահաճագընը պէեան, վէ միւտտայիի ումումինին պէթէքրար գօնսօլօսխանէեէ կիթմէսինի էմր իյլէմիշ տիր։

Պու քերրէ միւտտայիի ումումի պիր կէօնա մուգավէմէթ տուչար օլմամըշ տըր։

Բարիս 12. — Թիւրքէնին պէշ սէնէ միւտտէթլէ Հապս ճէզասընա վէ 3000 Ֆրանգ ճէզայի նագտիեէ մահքիմիյէթինէ տայիր օլան գարար, իսթինաֆ մահքէմէսի թարաֆընտան թաստիգ օղունմուշտուր։

Իշլ 12. — Սըրպիսթան գրալը տիւն էօյլէնտէն սոնրա Իշլէ կէլիպ, Ավսթրիա իմբէրաթօրու թարաֆընտան տէմիր եօլ սթասիօնունտա գնպուլ օղունմուշ տուր։ Գրալ հազր. Սըրպիսթան միրալայը իւնիֆօրմասընը կիեինմիշ իտի։ Իմբէրաթօր հազր. Գրալ Ալէքսանտրա Էլիզապէթ օթէլինէ գաապ. ըէֆագաթ իթմիշ տիր։

Պիրազ վագըթ սոնրա գրալ Ալէքսանտր սէրայա կիտիպ իմբէրաթօրու զիեարէթ իթմիշ տիր։ Սագամ իւզէրի սէրայտա զիեաֆէթ իթա օղունմուշ, վէ պու զիեաֆէթտէ գրալտան պաշգա արշիտիւգ Ֆրանսուա Սալվաթօր վէ արշիտիւշէս Մարի-Վալերի վէ բրէնս Էլէօբօլտ վէ բրէնսէս Ժիզէլ վէ գօնթ Գալնօքի հազրը պուլունմուշլար տըր։ Թաամտան սոնրա թէաթրօեա կիտիմիշտիր։

Բէթրսպուրկ 12. — Ֆրանսա սէֆիրի Մ. տը Լապուլէյ, խիթամ մէէմուրիէթինէ տաեիր օլան վէտանամէլերինի տիւնքի կիւն իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ թագտիմ իթմիշ տիր։

«Կրաժտանին» զազէթասընըն պէեանընճա, Ռուսիա հիւքիւմէթի միւհիմճինէ իշ պուլտուրմագ իւզրէ, ամէլիեաթը նաֆիա իշիւն 15 միլիոն ռուպլի սարֆընա գարար վիրմիշ տիր։

ԼՈ ՄՕԼԻՆԱՌԱ
կամ
ԶԱՂԱՑՈՒԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

Պու նամ իլէ Տաշ կոմուհինին թէէլիֆքէրտէսի օլան իշպու էյլէնճէլի ռօմանը, պու տէֆա էրմէնիճէ լիսանա թէրճէմէ օղունմուշ օլուպ, պէհէր հաֆթա պիրէր ճիլդ էյի քեաղրտ իւզէրինտէ վէ պէհէր ճիլդինտէ տէ պիրէր կիւզել ըէսիմէրի օղտուղու հալտէ թապ օղունմագտա տըր։ Կաղէթա սաթըճիլարընտա պուլունուր։

Պէհէր ճիլդի 30 փրդ. տըր։ Նէյր օղունմուշ տըր ճիլդ 6։

ՍՍԱՐԱՏԱՅԻՆԵԷ
ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

1891 Օգոստոս 2

Էսկ. Ռուս միւպէտտէլէ. սէրի Տէ	— —
Տիւն ագշամ գափանտը . . .	19 38
Պու սապահ աշբլտը	20 —
Էն եիւքսէք Ֆիեաթ	20 —
Էն աշաղը Ֆիյաթ	19 37½
Սէրի Ա	42 10
» Պէ	23 —
» Սէ	20 —
Թահվիլաթը Օսմանիյէէ . . .	77 7
Էն եիւքսէք Ֆիեաթ	77 10
Էն աշաղը Ֆիեաթ	77 3
Թասֆիյէէ	19 —
Շըմէնտըֆէր . . . . . Ֆր.	66 25
Օպլիգասիօն Թրամվայ . . Լ. Օ.	499 —
Իսթիլանճ 8 կիւնէ	170 —
» 1 » . . . »	70 —
ԱԳՍԻՕՆԼԱՐ	
Իսթանպոլ պանդասը . . Ի. Լ.	5 27
Սօսիէթէ ժէնէրալ . . . »	4 32
» Օթ. չանժ է վալէօր »	4 26
Դրէտի ժէնէրալ օթօման Լ. Օ.	8 20
Թրամվայ . . . . . »	5 80
Ռէժի	14 32
ԵՈՒՆԱՆ ՖՕՆՏՕԼԱՐԸ	
Իսթիգրաղ 5% . . . . . Ֆր.	410 —
» 4% . . . . . »	— —
Պանգ Նասիօնալ . . . . . »	423 —
Լօրիօմ . . . . . »	140 —
ԱԳՃԷ ՖԻՆԱՆՍԱԼԱՐԸ	
Օսմ. լիր. 100 Ղ. տան Ղ. Ֆր.	
Սիմ մէճիտիյէ	108 —
Մէթալիք	101 —
Պէշլիք	102 —
Ալթընըդ	103 —
Ինկիլիզ լիրասը	109 32
Ֆրանսըզ »	87 12
Հօլ	89 10
Գարտօն գաեիմէսի	8 82
Գօնսօլիտ ըէբօրու	20 —
Օսմանիյէ » . . Ռէբօր	— —
Շըմէնտըֆէր » . . . Տէբօր	— —
ԳԱՄՊԻՕ	
Լօնտրա	108 7/8
Փարիս	23 25
Ֆրանգ	— —
Ֆիօրին	83 75
Մարգ	18 57½